

BARR OCH PINNE RÄDDAR VÄRLDEN

Att arbeta med Barr och Pinne i förskolan

AV-nr 101115tv 1–10

Introduktion

Genom den här handledningen får du som förskolepedagog bakgrunden till varför vi gjort programserien Barr och Pinne räddar världen. Här presenteras även tips och idéer om hur du kan arbeta vidare med programserien i förskolan, både med serien i stort och med de enskilda programmen.

Bakgrund och läroplan

Förskolan skall enligt läroplanen sträva efter att varje barn utvecklar en förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp och hur egna handlingar kan påverka miljön.

"Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro skall prägla förskolans verksamhet. Förskolan skall medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten skall hjälpa barnen att förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid."

(Läroplan för förskolan Lpfö98, 2009, Skolverket).

Med detta som utgångspunkt har Barr och Pinne räddar världen tagits fram, som ett stödande material inom hållbar utveckling för förskolan. Serien visar på ett enkelt och roligt sätt hur vi kan värna om naturen och ger samtidigt viktiga samband inom hållbar utveckling.

Beskrivning av programserien

TV-program, 10 avsnitt x 9 minuter

Barr och Pinne räddar världen från farligt skräp och lär sig samtidigt om kompostering, kretslopp, allemansrätt, sopsortering och återvinning. Serien tar fasta på hjältedåd i vardagen. Barr och Pinne räddar papperskorgen från batterier, komposten från badbyxor och sjön från glasspapper. Allt under parollen *"Ta hand om miljön! Låt den va grön!"* De två hjältarna får hjälp av den virriga allvetaren Stickan för att få reda på vart skräpet egentligen ska och varför. Kontentan levereras i en sammanfattande dikt.

Att prata om miljön

Efter att ha tittat på *Barr och Pinne räddar världen* föreslår vi att man sätter sig tillsammans på förskolan och prata igenom seriens övergripande tema: *"Ta hand om miljön! Låt den va grön!"* Vad är natur och miljö? Varför är det viktigt att ta hand om miljön? På vilket sätt påverkar vi människor miljön? Hur kan vi ta hand om miljön? Varje enskilt program har sedan egna specifika frågeställningar och aktiviteter att ta sig an på det aktuella temat. För en överblick av programserien se nästa sida, därefter kan du ladda ner en specialutformad handledning per avsnitt.

Med hopp om att programmen ska vara till glädje för pedagoger som förskolebarn och bidra till en grönare framtid!

Anna-Maria Nildén, producent
UR Stockholm december 2009

Barr och Pinne räddar världen

Att arbeta med Barr och Pinne i förskolan

Hållbar utveckling för förskolan

10 tv-program à 9 minuter

Avsnitten

Avsnitt 1 – Barr och Pinne räddar världen : Glas och tidningar
Glas och tidning måste man återvinna, för hur ska de annars försvinna?

Avsnitt 2 – Barr och Pinne räddar världen : Hav och kretslopp
Vi ska vara rädda om vårt vatten, skräpa inte ner, för katten!

Avsnitt 3 – Barr och Pinne räddar världen : Batterier
Batterier ska inte ligga och skräpa bland folk, utan ska såklart slängas i en holk!

Avsnitt 4 – Barr och Pinne räddar världen : Kompost
*I komposten kan man inte slänga vad som helst.
Det är inte tomma ord, det som ligger där ska nämligen bli jord!*

Avsnitt 5 – Barr och Pinne räddar världen : Toalettvet
Att slänga skräp i sin toalett, det är långt ifrån rätt!

Avsnitt 6 – Barr och Pinne räddar världen : En sopas väg
En sopas väg är lång och inte kort, mycket skräp borde aldrig ha kastats bort!

Avsnitt 7 – Barr och Pinne räddar världen : Återanvändning
Gör nya leksaker av gamla, eller skänk sånt du inte vill samla!

Avsnitt 8 – Barr och Pinne räddar världen : Farligt skräp som slängs i naturen
Skräp är farligt för djuren, tänk på det och släng inget skräp i naturen!

Avsnitt 9 – Barr och Pinne räddar världen : Grovsopor
Det är ingen sport, att bara kasta bort!

Avsnitt 10 – Barr och Pinne räddar världen : Allemansrätten
Tänk på hur du betar dig i naturen, så att det blir bra både för oss och för djuren!

En sammanställning över fler program från UR som handlar om natur och miljö för förskolan finns på: <http://www.ur.se/pedagog/Forskoleteman/Nara-naturen/>

Barr och Pinne räddar världen : Glas och tidningar

AV-nr 101115tv 1

Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En ung tjej vet inte var hon ska slänga sin tidning och glasflaska. Hon fattar beslutet att bara kasta sitt skräp över axeln, så får det landa där det landar... Barr och Pinne rycker ut och cyklar sitt allra snabbaste till platsen. På vägen får Pinne syn på en fågel. Barr och Pinne hinner ändå fram i sista sekund innan glasflaskan och tidningen landar på marken. Pinne lyckas fånga glasflaskan i sin håv och Barr fångar tidningen i sin famn. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och tjejen somnar, men varken Barr eller Pinne vet var man egentligen ska slänga glas och tidningar. Som tur är vet Stickkan allt om sopor:

"Glas och tidningar måste man återvinna. För hur ska de annars försvinna?"

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickkan egentligen?
- Varför ska man inte kasta glas och tidningar på marken?
- Vad ska man göra istället? Varför?
- Vad är återvinning?
- Vad kan man mer återvinna, förutom glas och tidningar?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Gör nytt papper av gamla tidningar!
- Testa vad som händer med tidningspapper i olika miljöer, i vattenpölen, nedgrävd i jorden, i torkskåpet.
- Gör en tävling med olika typer av skräp i en stor hög – vilket skräp ska till vilket återvinningskärl?
- Gör pappersbollar genom att knyckla ihop tidningspapper och tejpa hårt, lek en bollek med de nya bollarna. En annan typ av återanvändning!

Barr och Pinne räddar världen : Hav och kretslopp

AV-nr 101115tv 2

Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En pappa och hans två barn äter glass på en brygga. Pappan samlar ihop allt glasspapper och skräp – och slänger allt skräp i sjön! Barr och Pinne rycker ut och paddlar sitt allra snabbaste till platsen i en kanot. På vägen får Pinne syn på en and. Barr och Pinne hinner fram i sista sekund, för att Pinne ska hinna fånga skräpet i sin håv just innan det landar i vattnet. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och familjen somnar, men varken Barr eller Pinne vet vad man egentligen ska göra med skräpet. Som tur är vet Stickan allt om skräp:

"Vi ska vara rädda om vårt vatten. Skräpa inte ner, för katten!"

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickan egentligen?
- Varför ska man inte slänga skräp i vattnet?
- Vad ska man göra istället? Varför?
- Var finns det vatten?
- Vad innebär det att det inte kommer något nytt vatten?
- Hur kommer vattnet till kranen?
- Vad har vatten för färg?
- Kan vi känna vatten?
- Kan vatten lukta?
- Kan vatten vara farligt?
- Vem, vilka och vad behöver vatten?
- Vad är ett kretslopp?
- Vad får man slänga i vattnet? Vad försvinner? Vad tillhör naturen?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Släpp ner olika saker i ett kärl med vatten! Vad händer?
- Rena vatten. Lägga kaffefilter i en tratt och fyll det med kol och akvariesand. Skölj igenom för att få bort de minsta kolpartiklarna. Håll sedan försiktigt i saft/te/kaffe/sjövatten så att vätskan filtreras. Det ska bara droppa från filtret. Resultatet skiljer sig beroende på vilket filter och kol man använder.
- Ha en temadag om kretslopp. Kanske kan man ha årstiderna och löven som utgångspunkt.

Barr och Pinne räddar världen : Batterier

AV-nr 101115tv 3
Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En liten flickas radiostyrda bil har slutat fungera. Mamman byter batterier och slänger det gamla batteriet i papperskorgen! Barr och Pinne rycker ut och cyklar sitt allra snabbaste till platsen på en röd tandemcykel. Barr och Pinne hinner fram i sista sekund, för att Pinne ska hinna fånga batteriet i sin håv innan det landar i papperskorgen. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och mamman och flickan somnar, men varken Barr eller Pinne vet vad man egentligen ska göra med batterier. Som tur är vet Stickkan allt om skräp:

"Batterierna ska inte ligga och skräpa bland folk. Utan ska såklart slängas i en holk."

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickkan egentligen?
- Vilka saker i vår omgivning har batterier i sig?
- Varför ska man inte slänga batterier i papperskorgen?
- Vad ska man göra istället? Varför?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Gör en kom ihåg-teckning. Varje barn funderar ut en leksak som de tycker om och som innehåller batterier, sedan ritar de varsin teckning på leksaken som kan påminna om att det innehåller ett batteri som ska återvinnas.

Barr och Pinne räddar världen : Kompost

AV-nr 101115tv 4

Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En man upptäcker att han har hål i sina badbyxor och eftersom han är utomhus slänger han dem närmast, i komposten! Barr och Pinne rycker ut, de springer genom skogen och när de kommer ut på gatan ser de en cykeltaxi som de hoppar på för att komma fram till platsen så snabbt som möjligt. På vägen ser Pinne en flock fåglar. Barr och Pinne hinner fram i sista sekund, för att Pinne ska hinna fånga badbyxorna i sin håv innan de landar i komposten. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och mannen somnar, men varken Barr eller Pinne vet vad man ska göra med badbyxorna och vad man egentligen får slänga i komposten. Som tur är vet Stickan allt:

*"I komposten kan man inte slänga vad som helst.
Det är inte tomma ord. Det som ligger där ska nämligen bli jord."*

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickan egentligen?
- Vad är en kompost?
- Vad hör hemma i komposten?
- Vad hör inte hemma i komposten? Varför?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Gör en kompost!
- Spika fast olika saker på en planka och gräv ner, t.ex. ett bananskal, tuggummi, en badbyxa och tidningspapper. Gräv upp då och då och kika. Har någonting hänt?

Barr och Pinne räddar världen : Toalettvet

AV-nr 101115tv 5

Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En äldre herre tar bort ett plåster från sin tinning och slänger det i toalettstolen! Barr och Pinne rycker ut, de skatear sitt snabbaste till platsen, om än det blir lite vingligt. På vägen får Pinne syn på ett löv som hon gärna vill undersöka. Barr och Pinne hinner som tur är ändå fram i sista sekund, för att Pinne ska hinna fånga plåstret i sin håv innan det landar i toastolen. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och mannen somnar, men varken Barr eller Pinne vet vad man ska göra med plåstret och vad man egentligen får slänga i sin toalett. Som tur är vet Stickan allt och han poängterar:

"Att slänga skräp i sin toalett, det är långt ifrån rätt."

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickan egentligen?
- Varför ska man inte spola ner plåster toaletten?
- Vad ska man göra istället?
- Vad får man slänga i toaletten? Varför är det så?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Lägg olika sorters papper i en skål med vatten: toalettpapper, pappershanddukar, våtservetter, teckningar, hushållspapper. Låt det ligga över natten. Vad är skillnaden mellan de olika papperssorterna dagen efter?
- Gör ett avloppsreningsverk. Ta en skål med vatten och blanda ner jord, tandkräm, tvål, hår, tops, papper osv. som kan liknas vid det vi spolar ner i våra avlopp. Sila vattnet genom ett durkslag/en sil. Låt vattnet stå så att tunga partiklar kan sjunka till botten. Häll över vattnet till en ny skål men se till så att det som sjunkit till botten inte följer med. Blås ner luft med ett suggrör. Detta gör man för att bakterierna ska få luft och kunna äta upp olika smuts – det är ingenting som direkt syns, men det är en process som man gör i riktiga reningsverk. Ta slutligen en tratt med kaffefilter som ni fyller med sand (eller kol om du har tillgång till det). Låt vattnet sakta rinna genom tratten. Hur ser vattnet ut nu?

Barr och Pinne räddar världen : En sopas väg

AV-nr 101115tv 6
Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En mamma slänger sitt lilla barns gosedjur i sopnedkastet för att det blivit smutsigt. Barr och Pinne rycker ut, de joggar sitt snabbaste till platsen. På vägen får Pinne syn på en vacker blomma. Precis när de nästan är framme har Pinnes skosnören gått upp och hon måste stanna och knyta dem. Barr och Pinne hinner inte fånga gosedjuret innan det faller ner i sopnedkastet! Hage i kontrollrummet trycker ändå på den magiska knappen och mamman somnar. När Pinne kommer ner i soprummet är det tomt i sopkärlet, sopbilen har just varit och hämtat allt skräp, inklusive gosedjuret. Pinne springer efter sopbilen ända till återvinningsstationen, där hon förtvivlat letar efter gosedjuret. Pinne vet inte hur en sopas väg fungerar. Som tur är vet Stickan allt om sopor, han poängterar:

"En sopas väg är lång och inte kort, mycket skräp borde aldrig ha kastats bort."

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickan egentligen?
- Vad är skräp?
- Vad händer med soporna vi slänger?
- Vad kan man göra med skräp istället för att slänga dem i soporna?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Alla barn tar med sig ett skräp hemifrån. Prata kring skräpet, lukta och känn. Varför är det ett skräp och vad ska man göra med det?
- Gör konst av skräp och anordna en utställning
- Anordna studiebesök på en återvinningsstation.
- Upplev en loppmarknad.

Barr och Pinne räddar världen

Barr och Pinne räddar världen : Återanvändning

AV-nr 101115tv 7

Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

Ett barn har vuxit ifrån sina babyleksaker, så mamman slänger dem! Barr och Pinne rycker ut på sina sparkcyklar. På vägen får Pinne syn på en gråsugga som hon stannar och kikar på. Barr och Pinne hinner ändå fram i sista sekund, för att Pinne ska hinna fånga påsen med alla leksaker innan den landar bland skräpet. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och mamman och barnet somnar, men varken Barr eller Pinne vet vad man ska göra med leksakerna. Som tur är vet Stickkan allt:

"Gör nya leksaker av gamla, eller skänk sådant du inte vill samla:"

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickkan egentligen?
- Varför ska man inte slänga leksaker man tröttnat på?
- Vad ska man göra istället? Varför?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Gör någonting nytt av något gammalt – och byt med varandra.
- Anordna en egen loppmarknad.

Barr och Pinne räddar världen : Farligt skräp som slängs i naturen

AV-nr 101115tv 8

Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En man och en kvinna har just haft picknick, men när de går ifrån ängen lämnar de en massa picknickskräp bakom sig och kvinnan slänger en plastpåse de haft mat i rakt på gräsmattan! Barr och Pinne rycker ut, de tar sina gästavar och går sitt snabbaste till platsen. På vägen ser Pinne en hund och en spindel. Barr och Pinne hinner fram i sista sekund, för att Pinne ska hinna fånga plastpåsen i sin håv. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och paret somnar, men varken Barr eller Pinne vet vad man ska göra med skräpet. Som tur är vet Stickan allt om sopor och han poängterar:

"Skräp är farligt för djuren, tänk på det och släng inget skräp i naturen."

Förslag på frågor att samtala om

- Vad menar Stickan egentligen?
- Varför ska man inte lämna skräp i naturen?
- Finns det något skräp man får lämna i naturen?
- Vad ska man göra istället? Med plast? Papper? Metallburkar? Glasflaskor? Varför?
- Vad är pant för någonting?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Vad handlade det här programmet om?
- Ha picknick i skogen och njut av miljön! Kom ihåg att ta med skräpet efteråt bara. Ta med plastpåsar och plocka skräp på vägen dit och hem. Gå igenom vad ni har hittat för skräp och prata om varför man tror att man slängt just det skräpet på den platsen.
- Hitta på en gemensam saga om ett djur som stöter på ett skräp i skogen.

Barr och Pinne räddar världen : Grovopor

AV-nr 101115tv 9
Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

Ett ungt par ska slänga sin soffa, men eftersom den inte får plats bland de vanliga soporna bär de ut den för att lämna på en parkering! Barr och Pinne rycker ut, de tar varsin segway och åker sitt snabbaste till platsen. På vägen ser Pinne en and. Barr och Pinne hinner fram i sista sekund, för att Pinne ska hinna fånga soffan innan den landar på parkeringen. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och paret somnar, men varken Barr eller Pinne vet vad man ska göra med soffan. Som tur är vet Stickan allt om sopor och han poängterar:

"Det är ingen sport att bara kasta bort."

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickan egentligen?
- Varför ska man inte dumpa stort skräp som inte får plats i papperskorgen på gatan/i naturen?
- Vad ska man göra istället? Varför?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Barr och Pinne räddar världen : Allemansrätten

AV-nr 101115tv 10
Programlängd: 9 minuter

Avsnittsbeskrivning

En man är ute i skogen med sin hund. Hunden springer fritt och skrämmer alla djuren och mannen är i full färd med att bryta av en stor gren för att ge till hunden. Barr och Pinne rycker ut och rider sitt snabbaste till platsen. För Barr som är ovan går det lite långsammare och hon låter hästen beta lite på vägen. Barr och Pinne hinner trots allt fram i sista sekund för att kittla mannen så att han tappar grenen precis innan den går av. Hage i kontrollrummet trycker på den magiska knappen och mannen somnar, men varken Barr eller Pinne vet så mycket om allemansrätt – och vad de ska göra med hunden. Som tur är vet Stickan allt, han poängterar:

"Tänk på hur du betar dig i naturen. Så att det blir bra både för oss och för djuren."

Förslag på frågor att samtala om

- Vad handlade det här programmet om?
- Vad menar Stickan egentligen?
- Vad får man göra i naturen?
- Vad får man ta med hem från naturen?
- Vad bör man inte göra i naturen? Varför?
- Vad är allemansrätt?
- I varje avsnitt transporterar sig Barr och Pinne på ett nytt sätt. Vad finns det för andra miljövänliga transportmedel som Barr och Pinne också hade kunnat ta?

Tips om saker att göra på förskolan

- Bygg en koja i naturen och tänk på allemansrätten.
- Samla naturmaterial som man får ta med hem från skogen och gör naturtavlor.